

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 1. De Principiis ad orationem spectantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

PRINCIPIUM XX.

Res iudicata pro veritate accipitur.

Sensus.

Hoc est, quando sententia semel à Iudice lata est, & non probari potest manifestè nulla aut notoriè injusta esse, tam perinde acquiescendum illi est à partibus, ac si veritatem ipsam circa controversiæ suæ punctum audivissent, intellige, si sententia talis sit ultimata, à qua appellare non licet.

Authoritas.

Desumptum est ex l. 207. ff. de reg. & ex communi Doctorum in c. Suborta. 21. de sentent. & re iudicata, ut ait Barbosa axiom. 200.

Ratio.

Quia sententia præsumitur justè lata, uti idem Barbosa l. c. n. 2. cum plurimis ex c. in præsentia, 6. de renunciatione docet; alioquin enim nullus finis controversiarum foret.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Sententiam, quæ contra rem prius iudicatam lata fuerit, viribus carere, etiam circa provocacionis adminiculum, uti in l. Latam. l. c. Quando provocacione deciditur.

Deducitur 2. Eum, qui per sententiam latam ingenuus declaratus est, pro tali habendum esse, etiam si prius Libertinus fuerit, uti in l. Ingenuum. 25. ff. de statu hominum deciditur.

Deducitur 3. Iudicem sententiam semel latam non posse mutare, aut corrigere, aut revocare, uti in l. Quod iustus ff. de re iudicata habetur.

ARTICULUS VII.

De Principiis ad Religionem pertinentibus.

§. I.

De Principiis ad Orationem spectantibus.

PRIN

PRINCIPIUM I.

Debet orare, sollicitè, qui cupit rectè vivere.

Sensus.

Hoc est, Quisquis vitam suam rectè, &, prout Christianus debet, ordinare desiderat, orationem velut necessarium sibi diligenter suo tempore usurpare debet; maximè si oratio gravis superanda; aut aliud grave periculum aut malum à se, aut communitate avertendum, bonumve aliquod regnum à DEO impetrandum est.

Authoritas.

Desumptum est ex S. Augustino ho. 40. ubi sic illud pronuntiat: *Rectè novit vivere, qui rectè novit orare.* Item ex S. Hieronymo l. 1. de orando Deo, ubi ait: *Arbitror, cunctis manifestum, quòd simpliciter impossibile sit absque precatione profectio cum virtute degere. Etenim qui fiat, ut virtutem exerceret, nisi continenter supplex ad genua accidat ei, qui omnem omnem largitur homini.* Unde Suar. Laym. & hoc communiter Theologi dicunt, orationem juxta ordinatum modum à DEO constitutum ad homines salvandos, non tantum necessitate præcepti, sed etiam mediæ necessitatis.

Ratio.

Quia & rerum Naturis, & suavi Providentiæ ac gubernationi DEI, rationabilium creaturarum cooperationem exigit congruit, ut, posteaquam homines DEVM Authorem, & paternitatis suæ Adjutorem agnoverunt, ejus necessarium auxilium quærant, desiderent, & humiliter petant. Hinc scriptum dicitur Luc. 11. *Petite, & accipietis*, quasi aliter non potest fieri, nisi petatur, ut discurret Layman l. 4. tr. 1. c. 1. §. 2.

Praxis.

Hinc deducitur 1. sine intermissione (morali intellige) orandum esse, ut Christus hortatur Luc. 18. & S. Paulus 1. ad Cor. 4. quia Militia est vita hominis super terram, & ideo, Galfridus rectè dixit, nunquam deest orandi necessitas, nunquam est vera securitas.

Deducitur 2. Omnibus, ut S. Hilarius ep. 89. dixit, Orationem

tionem Dominicam esse necessariam, quam ipsis etiam Aristoteli dedit, ut unusquisque Deo dicat: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris; cui enim hæc in oratione verba necessaria non fuerint, ipse hinc sine peccato vivere pronuntiandus est.

Deducitur 3. Omnibus ferè operibus orationem iugendam esse, quia instabilis est bonorum operum structura, quæ devotâ orationis frequentiam non compaginatur.

PRINCIPIUM II.

Exaudit Deus infallibiliter, si homo petat convenienter.

Sensus.

Hoc est, si Homo debitas condiciones observet, necesse est ut petat necessaria & utilia ad salutem: ut petat pie: ut petat pro seipso, & perseveranter, certum est, quod obtenturus sit, quod petit.

Authoritas.

Desumptum est ex S. Scriptura Matth. 24. Omnia, quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis. Item ex S. Thoma 2. 2. q. 83. a. 16. in corp. & communi Theologorum sensu.

Ratio.

Quia, cum Deus omnes homines salvos fieri velit, hoc sine ipsius auxilio obtinere nemo possit, hoc ipso, si talia auxilia convenienter ab ipso petantur, ea indubitatè communicabit. Hinc eleganter S. Bernardus S. 5. de quadraginta. Nemo nostrum parvipendat orationem suam; dico enim vobis, quod ipse, ad quem oramus, non parvipendit eam. Postquam egressa est ab ore nostro, ipse scribit eam in libro suo. Et unum ex duobus indubitanter sperare possumus, quoniam aut dabit, quod petimus, aut quod novit utilius.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Etiam Peccatores obtenturos, quod petunt, si utilia petant; nam, si Peccatores Deus non exaudit,

frustra Publicanus ille oculos in terram demittens, & peccatum percutiens diceret: Deus propitius esto mihi peccatori. inquit rectè S. Augustinus tr. 44. in Joann. Unde illud dicitur. Scimus, quia Peccatores Deus non audit: S. Thomas de peccatoribus quæralibus, id est, petentibus dona Dei, ut peccare possint, intelligendum ait.

Deducitur 2. Causam, cur multi non obriuant, quod tenent, esse, quia conditiones præscriptas non observant. Ita illud Jacobi c. 4. *Petitis, & non accepitis, eò quod malè petatis.* Unde rectè S. Isidorus l. 4. epist. 12. ait, *utulant à te, quæ exiguntur à te, & tunc demum ea, quæ tui auxilii divini subsequantur.*

Deducitur 3. Etiam si S. Thomas & S. Augustinus ad dant conditionem, ut pro se petatur aliquid; rectè tamen Suar. Valent. Tolet. apud Laym. n. 10. docere, promissionem Christianam ad orationes pro aliis suas se extendere, si dispositi sint, uti ex S. Jacobo colligitur c. 5. dicente: *Orate pro invicem, ut Salvemini; multum enim valet deprecatio iusti as-*

PRINCIPIUM III.

Non implet Ecclesiæ imperium, qui debito modo non recitat Canonicum officium.

Sensus.

Hoc est, qui in Horis Canonicis non observat eas circumstantias, quas oratio tum ex natura sua, tum Horæ illæ specialiter ex præscripto Ecclesiæ requirunt, non satisfacit excepto gravi, quo obstringitur ad Horas Canonicas recitandas.

Authoritas.

Desumptum est ex cap. dolentes de celebratione Missarum & in Clem. 1. eod. tit. uti Studiosè pariter ac devotè officium dici præcipit Innocentius III. ubi Glossa hæc verba interpretans e², studiosè quoad officium oris, devotè quoad officium oris, devotè quoad officium cordis.

Ratio.

Quia, sicut Ecclesia ad ipsam substantiam orationis hu-

jus obligare potuit, ita potuit etiam certas circumstantias præscribere, quæ in recitandis Horis Canonicis observari debeant; atque adeò, sicut non satisfacit imperio Ecclesiæ, qui ipsas Horas Canonicas omnino omittit, ita nec satisfacit quoque, qui circumstantias sub gravi obligatione præscriptas negligit.

Praxis.

Hinc deducitur 1. non satisfacere obligationi suæ illum Sacerdotem, qui sine legitima causa non recitat officium ab ipsa Ecclesia præceptum, sed illud in notabiliter brevius mutat; uti Laym. n. 4. cum pluribus aliis sentit.

Deducitur 2. Etiam illum, non implere præceptum Ecclesiæ, qui cum notabili interruptione sine legitima causa recitat Horas Canonicas, uti ex c. nihil 7. q. 1. & c. nullus de consecr. d. 1. colligitur, & patet ex eo, inquit Layman. n. 7. quòd sic unitas & quasi forma orationis ab Ecclesia instituta solvatur.

Deducitur 3. Etsi non pauci, & graves Doctores solam attentionem ad verba sufficere contendunt ad Ecclesiæ præceptum adimplendum; contrariam tamen sententiam, quæ negat cum voluntaria distractione satisfieri præcepto Ecclesiæ, communiorem, & probabiliorē esse, uti Layman. n. 10. cum plurimis docet, & ex ipsa natura orationis, quæ est elevatio mentis ad Deum, colligit.

PRINCIPIUM IV.

Non est liber ab omni crimine, qui officium Canonicum non recitat in tempore.

Sensus.

Hoc est, qui in Horis Canonicis consuetum tempus sine justa causa non observat, non est omnino à veniali saltem culpa liber, si privatim eas recitet; secus si in publicis horis ordinem cum scandalo notabiliter inverteret, tum enim merito graviter peccare dicendus foret.

Authoritas.

Desumptum est ex communi Sensu Doctorum, ut videtur est apud Laym. n. 8. unde natum est illud proverbium ex Hugone

Ratione relatum: *Ante horam orare* (puta ex legitima causa) *providentia est, post horam negligentia, in hora obedientia.*

Ratio.

Quia non minus Ecclesia circa recitationem Horarum certum tempus, quam alias circumstantias præscribere potest, cum ergo ex communi sensu Doctorum & c. 1. de certum, miss. colligatur, eam certum tempus pro officio divino præscripsisse, merito hoc perinde ac aliæ circumstantiæ observatur.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Eum, qui Matutinum cum Laudibus obsequæ legitima causa primùm Vespertino tempore diceret, peccato veniali obnoxium fore uti Layman. l. c. cum Suar. & aliis communiter docet.

Deducitur 2. Etiam illum non immunem fore à peccato veniali, qui Horas minores sine omni honesta causa usque ad octidnem differret, vel Vesperas & Completorium manè reciteret, uti idem Laym. l. c. cum aliis docet.

Deducitur 3. Etsi privatim juxta Suar. Azor, Less. & alios communiter licitum sit Matutinum cum laudibus pridie circæ finem temporis Vespertini recitare, cum ut S. Thomas 2. 2. q. 187. art. 2. discurret, Solemnitas diei sequentis juxta consuetudinem Ecclesiæ à Vesperis præcedentis diei incipiat, in publica tamen recitatione id non licere, nisi diebus illis, quibus ipsa Ecclesiæ consuetudo id permittit, uti communiter Authores docent.

PRINCIPIUM V.

Obligatur ad divinum Officium, quisquis participat Ecclesiasticum Beneficium.

Sensus.

Hoc est, præter Clericos in Majoribus Ordinibus constitutos, & Religiosos professos ad chorum destinatos, etiam Clerici, qui licet in minoribus tantùm ordinibus constituti Beneficium aliquod Ecclesiasticum actu participant, & possident.

Autho-

Desumptum est ex Concilio Lateranensi sub Leone X. sess. 9. in Bulla reform. & communi sensu Authorum.

Ratio.

Quia Beneficium datur propter officium, cum nihil sit aliud, quam Jus perpetuum percipiendi redditus ex bonis Ecclesie ratione spiritualis officii, Ecclesiastica auctoritate constitutum.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Etiam illum teneri ad Officium, qui non omnes fructus Beneficii sui, sed talem duntaxat partem, quæ ad sustentationem sufficit, habet, ut Bonac. apud & Cumberlandium l. 4. c. 2. du. 1. docet.

Deducitur 2. Etsi aliqui non improbabiler ab officio divino recitando excusent eos, qui tenue adeo Beneficium possident, ut ad sustentationem non sufficiat, contrariam tamen sententiam communiorem & menti Ecclesie Beneficium conferentis conformiorem esse, eò quod Jura indistinctè omnibus Beneficiatis eam obligationem imponant; tales autem verè etiam sint Beneficiati.

Deducitur 3. Eum, qui culpabiliter omittit officium ad restitutionem partis fructuum officio omisso respondentis fabricæque aut pauperibus faciendam obligari, uti Concilium Lateranense cit. & Bulla Pii V. decreverunt.

§. II.

De Principiis ad Beneficium Ecclesiasticum
Spectantibus.

PRINCIPIUM I.

Nil prodest Beneficium Ecclesiasticum, quod
non est Canonicè obtentum.

Sensus.

Hoc est, jus percipiendi redditus Ecclesiasticos nec licite nec validè percipere ac possidere potest, qui illud vel per legitimum electionem, vel postulationem, & confirmationem